Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 8. novembra 2012*

„Člena 20 PDEU in 21 PDEU — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 51 — Direktiva 2003/109/ES — Državljani tretjih držav — Pravica do prebivanja v državi članici — Direktiva 2004/38/ES — Državljani tretjih držav, ki so člani družine državljanov Unije — Državljani tretjih držav, ki se ne pridružijo in ne spremljajo državljana Unije v državi članici gostiteljici ter prebivajo v državi članici izvora državljana Unije — Pravica državljana tretje države do prebivanja v državi članici izvora državljana Unije, ki prebiva v drugi državi članici — Državljanstvo Unije — Temeljne pravice“

V zadevi C-40/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Nemčija) z odločbo z dne 20. januarja 2011, ki je prispela na Sodišče 28. januarja 2011, v postopku

Yoshikazu Iida

proti

Stadt Ulm,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta (poročevalka) v funkciji predsednice tretjega senata, K. Lenaerts, E. Juhász, T. von Danwitz in D. Šváby, sodniki,

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,

sodna tajnica: A. Impellizzeri, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. marca 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Y. Iido T. Oberhäuser in W. Weh, odvetnika,

— za nemško vlado T. Henze in A. Wiedmann, zastopnika,

— za belgijsko vlado L. Van den Broeck in C. Pochet, zastopnici,

— za češko vlado M. Smolek in J. Vláčil, zastopnika,

— za dansko vlado C. H. Vang, zastopnik,

* * Jezik postopka: nemščina.

— za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj z L. D'Ascio, avvocato dello Stato,

— za nizozemsko vlado C. Wissels, K. Bulterman in J. Langer, zastopniki,

— za poljsko vlado M. Szpunar, zastopnik,

— za vlado Združenega kraljestva S. Hathaway, nato A. Robinson, zastopnika, skupaj z R. Palmerjem, barrister,

— za Evropsko komisijo C. Tufvesson in H. Krämer, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 15. maja 2012

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago določb prava Unije glede pravice državljanov tretjih držav do prebivanja v državi članici in na vprašanje državljanstva Unije.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Y. Iido in Stadt Ulm, ki je zavrnilo vlogo Y. Iide za priznanje pravice do prebivanja v Nemčiji na podlagi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46) in za izdajo dovoljenja za prebivanje na tej podlagi.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/109/ES

3 Člen 1(a) Direktive Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 272), naslovljen „Vsebina", določa:

„Ta direktiva določa:

a) pogoje za dodeljevanje in odvzem statusa rezidenta za daljši čas, ki ga zagotavlja država članica državljanom tretjih držav, ki zakonito prebivajo na njenem ozemlju, ter z njim povezanih pravic; […]"

4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Področje uporabe", v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na območju države članice.

2. Ta direktiva se ne uporablja za državljane tretjih držav, ki:

a) bivajo zaradi študija ali poklicnega usposabljanja;

b) imajo pravico bivati v državi članici zaradi začasnega varstva ali so zaprosili za dovoljenje za prebivanje na tej podlagi in čakajo na odločitev o njihovem statusu;

c) imajo pravico bivati v državi članici na podlagi subsidiarne oblike varstva v skladu z mednarodnimi obveznostmi, nacionalnim pravom ali običaji držav članic ali so zaprosili za dovoljenje za prebivanje na tej podlagi in čakajo na odločitev o njihovem statusu;

d) so begunci ali so zaprosili za priznanje statusa begunca in o vlogi še ni bilo dokončno odločeno;

e) bivajo samo iz začasnih razlogov, kot *au-pair* ali sezonski delavci ali kot delavci, ki jih je tja napotil izvajalec storitev zaradi čezmejnega izvajanja storitev, ali kot čezmejni izvajalci storitev ali v primerih, v katerih je bilo njihovo dovoljenje za prebivanje uradno omejeno;

f) uživajo pravni položaj, ki ga ureja Dunajska konvencija o diplomatskih odnosih iz leta 1961, Dunajska konvencija o konzularnih odnosih iz leta 1963, Konvencija iz leta 1969 o posebnih misijah ali Dunajska konvencija o zastopanju držav pri njihovih odnosih z mednarodnimi organizacijami splošnega značaja iz leta 1975.“

5 Člen 4(1) te direktive določa:

„Države članice podelijo status rezidentov za daljši čas državljanom tretjih držav, ki so pred predložitvijo ustrezne vloge pet let zakonito in neprekinjeno prebivali na njihovem ozemlju.“

6 Člen 5 Direktive 2003/109, naslovljen „Pogoji za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas“, določa:

„1. Države članice od državljanov tretjih držav zahtevajo, da zagotovijo dokazila o tem, da imajo zase in za vzdrževane družinske člane:

a) stalne in redne vire, ki zadostujejo za njihovo vzdrževanje in vzdrževanje njihovih družinskih članov, ne da bi uporabljali sistem socialne pomoči zadevne države članice. Države članice ovrednotijo te vire glede na njihovo naravo in rednost ter lahko upoštevajo raven minimalnih plač in pokojnin pred vlogo za status rezidenta za daljši čas;

b) zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, ki so običajno vključena za njihove državljane v zadevnih državah članicah.

2. Države članice od državljanov tretjih držav lahko zahtevajo, da izpolnjujejo pogoje za integracijo v skladu z njihovo nacionalno zakonodajo.“

7 Člen 7 Direktive 2003/109, naslovljen „Pridobitev statusa rezidenta za daljši čas“, v odstavkih 1 in 3 določa:

„1. Za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas državljan tretje države vloži vlogo pri pristojnih organih države članice, v kateri prebiva. Vlogi je treba priložiti listinske dokaze, ki jih določi nacionalna zakonodaja, da izpolnjuje pogoje, določene v členih 4 in 5 ter po potrebi veljavno potno listino ali njeno overjeno kopijo.

Dokazi iz prvega pododstavka lahko vključujejo tudi dokumente glede ustreznega prebivališča.

[…]

3. Če so izpolnjeni pogoji iz členov 4 in 5 in posameznik ne pomeni grožnje v smislu člena 6, zadevna država članica državljanu tretje države podeli status rezidenta za daljši čas.“

8 Člen 8 te direktive z naslovom „Dovoljenje za prebivanje ES rezidenta za daljši čas“ v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Ob upoštevanju člena 9 je status rezidenta za daljši čas stalen.

2. Države članice rezidentom za daljši čas izdajo dovoljenje za prebivanje ES rezidenta za daljši čas. Dovoljenje je veljavno vsaj pet let; ob poteku se avtomatsko podaljša, in sicer na podlagi vloge, če se ta zahteva.“

Direktiva 2004/38

9 Poglavje 1 Direktive 2004/38, naslovljeno „Splošne določbe“, vsebuje člene od 1 do 3.

10 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitve pojmov“, določa:

„Za namene te direktive:

1. ‚Državljan Unije‘ pomeni vsako osebo, ki ima državljanstvo države članice;

2. ‚Družinski član‘ pomeni:

   (a) zakonca;

   (b) partnerja, s katerim je državljan Unije sklenil registrirano partnerstvo na podlagi zakonodaje države članice, če zakonodaja države članice gostiteljice obravnava registrirana partnerstva kot enakovredna zakonski zvezi in v skladu s pogoji, določenimi v ustrezni zakonodaji države članice gostiteljice;

   (c) potomce v ravni črti, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževane osebe, in tiste zakonca ali partnerja, opredeljenega v točki (b);

   (d) vzdrževane prednike v ravni črti in vzdrževane prednike v ravni črti zakonca ali partnerja, opredeljenega v točki (b);

3. ‚Država članica gostiteljica‘ pomeni državo članico, v katero se državljan Unije preseli z namenom uresničevanja svoje pravice do prostega gibanja in prebivanja.“

11 Člen 3 Direktive 2004/38, naslovljen „Upravičenci“, določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za vse državljane Unije, ki se preselijo ali prebivajo v državi članici razen v tisti državi, katere državljani so, in za njihove družinske člane, kot opredeljene v točki 2 člena 2, ki jih spremljajo ali se jim pridružijo.

2. Brez vpliva na kakršno koli pravico do prostega gibanja in prebivanja, ki jo zadevne osebe lahko imajo, država članica gostiteljica, v skladu s svojo nacionalno zakonodajo, olajša vstop in prebivanje naslednjim osebam:

(a) katerim koli družinskim članom, ne glede na državljanstvo, ki ne spadajo pod opredelitev v točki 2 člena 2, ki so v državi, iz katere so prišli, vzdrževane osebe ali člani gospodinjstva državljana Unije, ki ima temeljno pravico do prebivanja, ali kadar resni zdravstveni razlogi dosledno zahtevajo, da državljan Unije nudi osebno nego družinskemu članu;

(b) partnerju, s katerim ima državljan Unije trajno razmerje, ki je ustrezno potrjeno.

Država članica gostiteljica temeljito preuči osebne razmere in utemelji vsako zavrnitev vstopa ali prebivanja tem ljudem.“

12 Poglavje III te direktive, naslovljeno „Pravica do prebivanja“, določa pogoje, ki urejajo uresničevanje pravice državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. To poglavje vsebuje med drugim člene 6, 7 in 10.

13 Člen 6 Direktive 2004/38 določa:

„1. Državljani Unije imajo pravico prebivati na ozemlju druge države članice v obdobju do treh mesecev […]

2. Določbe odstavka 1 se uporabijo tudi za družinske člane, ki imajo veljavni potni list, ki niso državljani države članice in ki spremljajo ali se pridružijo državljanu Unije.“

14 Člen 7 te direktive določa:

„1. Vsi državljani Unije imajo pravico prebivati na ozemlju druge države članice v obdobju, daljšem od treh mesecev:

[…]

2. Pravica do prebivanja, predvidena v odstavku 1, se razširi na družinske člane, ki niso državljani države članice in ki spremljajo ali so se pridružili državljanu Unije v državi članici gostiteljici […]“

15 Člen 10 te direktive, naslovljen „Izdajanje dovoljenja za prebivanje“, določa:

„1. Pravica do prebivanja družinskih članov državljana Unije, ki niso državljani države članice, se dokaže z izdajo listine, imenovane ‚dovoljenje za prebivanje družinskega člana državljana Unije‘ in sicer najpozneje v šestih mesecih od datuma vloge. Potrdilo o predložitvi vloge za dovoljenje za prebivanje se izda takoj.

2. Države članice zahtevajo, da se za izdajo dovoljenja za prebivanje predložijo naslednje listine:

[…]

(c) potrdilo o prijavi ali, če sistem prijavljanja ne obstaja, katero koli drugo dokazilo o prebivanju v državi članici gostiteljici za državljana Unije, ki ga spremljajo ali so se mu pridružili;

(d) v primerih, navedenih v točkah (c) in (d) člena 2(2), dokazilo o izpolnjevanju pogojev, ki so v njih določeni;

[…]“

Nemško pravo

16 Zakon o prebivanju, delu in vključevanju tujcev na zveznem ozemlju (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) (v nadaljevanju: AufenthG) v členu 7, naslovljenem „Dovoljenje za prebivanje“, določa:

„1. Dovoljenje za prebivanje (Aufenthaltserlaubnis) je dovoljenje za začasno prebivanje. Izdaja se za namene prebivanja, navedene v nadaljevanju. Dovoljenje za prebivanje se lahko v utemeljenih primerih izda tudi za namen prebivanja, ki ni določen s tem zakonom.2. Dovoljenje za prebivanje je treba časovno omejiti glede na predviden namen prebivanja. Če ni izpolnjen eden od pomembnih pogojev za izdajo, podaljšanje ali določitev veljavnosti navedenega dovoljenja, je veljavnost dovoljenja za prebivanje mogoče retroaktivno skrajšati.

17 Člen 18 AufenthG, ki ima naslov „Zaposlitev“, določa:

„1. Dostop tujcev do zaposlitve je odvisen od potreb nemškega gospodarstva ob upoštevanju razmer na trgu dela in od potrebe po učinkovitem boju proti brezposelnosti. Ta določba ne posega v mednarodne pogodbe.

2. Tujcu se lahko za zaposlitev ali delo izda dovoljenje za prebivanje, če je za to dal soglasje zvezni urad za delo (Bundesagentur für Arbeit) v skladu s členom 39 ali če je z uredbo, sprejeto na podlagi člena 42 tega zakona, ali meddržavnim sporazumom določeno, da je zaposlitev ali delo dopustno brez soglasja tega urada. Omejitve pri izdaji soglasja zveznega urada za delo je treba prevzeti v dovoljenje za prebivanje.

3. Dovoljenje za prebivanje, potrebno za zaposlitev ali delo v skladu z odstavkom 2, ki ni odvisno od določene poklicne izobrazbe, se sme izdati, le če tako določa meddržavni sporazum ali če je izdaja soglasja, potrebnega za dovoljenje za prebivanje, pri tej zaposlitvi dopustna v skladu z uredbo, sprejeto na podlagi člena 42.

4. Dovoljenje za prebivanje, potrebno za zaposlitev ali delo v skladu z odstavkom 2, ki je odvisno od kvalificirane poklicne izobrazbe, se sme dodeliti le za zaposlitev v poklicu, ki je bil odobren v skladu z uredbo, sprejeto na podlagi člena 42. V posebno upravičenih primerih se dovoljenje za prebivanje lahko izda za zaposlitev, kadar zanjo obstaja javni, zlasti regionalni ali gospodarski interes ali interes, povezan s politiko trga dela.

5. Dovoljenje za prebivanje v skladu z odstavkom 2 in členom 19 se sme izdati, le če obstaja konkretna ponudba delovnega mesta.“

18 Člen 39 AufenthG, naslovljen „Soglasje za zaposlitev tujcev“, v odstavkih od 2 do 4 določa:

„2. Zvezni urad za delo lahko odobri izdajo dovoljenja za prebivanje, potrebnega za zaposlitev ali delo, v skladu s členom 18, če

(1) a) zaposlovanje tujcev nima neugodnih posledic za trg dela, zlasti glede zaposlitvene strukture, regij in gospodarskih sektorjev, in

b) za zaposlitev ni na voljo nemških delavcev in tujcev, ki so pri zaposlovanju pravno izenačeni s prvimi, ali drugih tujcev, ki imajo v skladu s pravom Evropske unije prednostni dostop do trga dela, ali

(2) je ta urad s preverjanjem v skladu s prvim stavkom, točka 1(a) in (b), za posamezne poklice ali posamezne gospodarske sektorje ugotovil, da je zapolnitev prostih delovnih mest s tujimi iskalci zaposlitve v skladu s politiko trga dela in politiko vključevanja

ter da tujci niso zaposleni pod manj ugodnimi delovnimi pogoji v primerjavi s primerljivimi nemškimi delavci. Za zaposlitev so nemški delavci in tujci, izenačeni z njimi, na voljo tudi takrat, ko lahko iščejo delo le prek urada za delo. Delodajalec, pri katerem naj bi bil zaposlen tujec, ki za to potrebuje soglasje, mora zveznemu uradu za delo predložiti podatke o plači, delovnem času in drugih delovnih pogojih.

[…]

(4) V soglasju sta lahko določena trajanje in poklicna dejavnost ter navedena omejitev zaposlitve na določena podjetja ali območja.“

19 Člen 28 AufenthG, naslovljen „Pridružitev družine Nemcu“, v prvem stavku odstavka 1 določa:

„Dovoljenje za prebivanje je treba izdati:

(1) tujemu zakoncu nemškega državljana;

(2) tujemu mladoletnemu neporočenemu otroku nemškega državljana;

(3) tujim staršem mladoletnega neporočenega nemškega državljana za izvajanje roditeljske pravice,

če nemški državljan običajno prebiva na zveznem ozemlju.“

20 Člen 31 AufenthG, naslovljen „Neodvisna pravica zakonca do prebivanja“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Dovoljenje za prebivanje se v primeru prenehanja zakonske skupnosti zakoncu podaljša za eno leto kot pravica do prebivanja, ki ni odvisna od namena pridružitve družini, če

(1) je zakonska skupnost na zveznem ozemlju zakonito obstajala najmanj dve leti ali

(2) je tujec umrl med trajanjem zakonske skupnosti na zveznem ozemlju

in je do tedaj imel dovoljenje za prebivanje, dovoljenje za nastanitev ali dovoljenje za stalno prebivanje – ES, razen če iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, ni mogel pravočasno prositi za podaljšanje. […]

2. Pogoj, da mora zakonska skupnost v skladu z odstavkom 1, prvi stavek, točka 1, na zveznem ozemlju zakonito obstajati dve leti, se ne upošteva, če je treba zakoncu omogočiti podaljšanje prebivanja, zato da ne bi bil postavljen v posebej težak položaj, razen če je podaljšanje dovoljenja za prebivanje tujcu izključeno […]“

21 Člen 9a AufenthG, naslovljen „Dovoljenje za stalno prebivanje – ES“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Dovoljenje za stalno prebivanje – ES je časovno neomejeno dovoljenje za prebivanje. Smiselno se uporablja člen 9(1), drugi in tretji stavek. Če ta zakon ne določa drugače, je dovoljenje za stalno prebivanje – ES enakovredno dovoljenju za nastanitev.

2. Tujcu se lahko izda dovoljenje za stalno prebivanje – ES v skladu s členom 2(b) Direktive [2003/109], če

(1) na podlagi dovoljenja za prebivanje pet let prebiva na zveznem ozemlju;

(2) s stalnimi in rednimi sredstvi sebi in članom svoje družine, ki jih mora vzdrževati, zagotavlja vzdrževanje;

(3) ima zadostno znanje nemščine;

(4) pozna osnove pravnega in družbenega reda ter življenjskih razmer v Nemčiji;

(5) temu ne nasprotujejo razlogi javne varnosti ali javnega reda, pri čemer se upošteva teža ali vrsta kršitve proti javni varnosti ali javnemu redu, ali nevarnost, ki jo pomeni tujec, pri čemer se upoštevata trajanje dotedanjega prebivanja in obstoj vezi na nemškem ozemlju, ter

(6) ima zadosten bivalni prostor zase in za družinske člane, s katerimi živi v družinski skupnosti.“

22 Člen 5(1) in (2) zakona o splošnem prostem gibanju državljanov Unije (Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern) z dne 30. julija 2004 (v nadaljevanju: FreizügG/EU) določa:

„1. Državljanom Unije s pravico do prostega gibanja in članom njihovih družin z državljanstvom države članice Evropske unije se po uradni dolžnosti takoj izda potrdilo o pravici do prebivanja.

2. Družinskim članom s pravico do prostega gibanja, ki niso državljani Unije, se po uradni dolžnosti v šestih mesecih po tem, ko so predložili potrebne informacije, izda dovoljenje za prebivanje za člana družine državljana Unije, ki velja pet let. Družinski član takoj dobi potrdilo, da so bile predložene potrebne informacije.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

23 Y. Iida je japonski državljan, ki se je leta 1998 v Združenih državah Amerike poročil z nemško državljanko, go. N.-I. Njuna hči Mia se je rodila 27. avgusta 2004 v Združenih državah in ima nemško, ameriško in japonsko državljanstvo.

24 Družina se je decembra 2005 preselila v Nemčijo. Y. Iida je januarja 2006 pridobil dovoljenje za prebivanje zaradi pridružitve družini na podlagi člena 28 AufenthG. Od februarja 2006 dela v Ulmu s polnim delovnim časom po pogodbi o zaposlitvi za nedoločen čas in trenutno prejema bruto plačo v znesku 4 850 EUR. Zaradi delovnega urnika je bil v skladu z nacionalnim pravom oproščen obveznosti obiskovanja predavanj o vključevanju v družbo.

25 Žena Y. Iide je leta 2007 začela delati s polnim delovnim časom na Dunaju. Čeprav sta zakonca sprva vzdrževala skupno življenje med Ulmom in Dunajem, sta od januarja 2008 živela ločeno, vendar se nista razvezala. Oba sta imela in sta skupno izvajala roditeljsko pravico nad njuno hčerko, čeprav imata mati in hči od marca 2008 stalno prebivališče na Dunaju, kjer hči obiskuje šolo.

26 Y. Iida hčer redno obiskuje na Dunaju en konec tedna na mesec, hči pa večino počitnic preživlja pri njem v Ulmu. Skupaj sta tudi potovala. Odnos med očetom in hčero je po informacijah, ki jih je Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg predložil Y. Iida, odličen.

27 Po odhodu hčere in žene je bila prošnja za izdajo neodvisnega dovoljenja za prebivanje na podlagi člena 31 AufenthG za Y. Iido izključena, ker življenjska skupnost zakoncev v Nemčiji ni obstajala najmanj dve leti in ker ni bilo zaprošeno za izjemo od tega pogoja.

28 Vendar je zaradi zaposlitve v Ulmu Y. Iida dobil dovoljenje za prebivanje, ki je bilo na podlagi člena 18 AufenthG 18. novembra 2010 podaljšano do 2. novembra 2012, nadaljnje podaljšanje pa je diskrecijsko.

29 Y. Iida je 30. maja 2008 pri Stadt Ulm zaprosil za izdajo „dovoljenja za prebivanje za člana družine državljana Unije“, kot določa člen 5 FreizügG/EU. Ker za takšno dovoljenje ni mogoče zaprositi ob sklicevanju na pravo Unije, sta Stadt Ulm in Regierungspräsidium Tübingen (upravni oddelek Tübingen), njegovo prošnjo zavrnila, nato pa jo je s sodbo zavrnilo še Verwaltungsgericht Sigmaringen (upravno sodišče Sigmaringen).

30 Y. Iida je 6. maja 2010 proti tej sodbi vložil pritožbo pri Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg.

31 Y. Iida je poleg tega vložil prošnjo za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje na podlagi člena 9a AufenthG, ki jo je nazadnje umaknil.

32 V teh okoliščinah je Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Vprašanja v zvezi s členi 2, 3 in 7 Direktive 2004/38 […]

(a) Ali je zlasti v skladu s členoma 7 in 24 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije [v nadaljevanju: Listina] in členom 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin [ki je bila sprejeta 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP)] ter s členom 2, točka 2(d), Direktive 2004/38 v razširjeni razlagi ‚družinski član‘ tudi tisti od staršev, ki je državljan tretje države s pravico do varstva in vzgoje otroka, ki je državljan Unije s pravico do prostega gibanja, in ga ta ne vzdržuje?

(b) Če je odgovor pritrdilen: Ali Direktiva 2004/38 zlasti v skladu s členoma 7 in 24 Listine […] ter členom 8 [EKČP] ter s členom 3(1) te direktive v razširjeni razlagi velja za tega od staršev tudi brez spremljanja ali pridružitve v razmerju do države članice izvora otroka, ki je državljan Unije in se je izselil?

(c) Če je odgovor pritrdilen: Ali iz navedenega sledi, da ima ta od staršev zlasti v skladu s členoma 7 in 24 [Listine] ter členom 8 [EKČP] pravico do prebivanja več kot tri mesece v državi članici izvora otroka, ki je državljan Unije, na podlagi razširjene razlage člena 7(2) Direktive 2004/38, vsekakor dokler ima pravico do varstva in vzgoje ter jo dejansko izvaja?

2. Člen 6(1) [EU] v povezavi z [Listino]:

(a) (i) Ali se Listina v skladu s členom 51(1), prvi stavek, druga alternativa, Listine uporablja že takrat, ko je predmet tožbe odvisen od nacionalnega zakona (ali dela zakona), s katerim so bile tudi – vendar ne izključno – prenesene direktive?

(ii) Če je odgovor nikalen: Ali se Listina v skladu s členom 51(1), prvi stavek, druga alternativa, Listine uporablja že zato, ker ima tožeča stranka morda pravico do prebivanja v skladu s pravom Unije in bi zato lahko v skladu s členom 5(2), prvi stavek, Freizügigkeitsgesetz/EU zahtevala dovoljenje za prebivanje za člana družine državljanov Unije, ki ima pravno podlago v členu 10(1), prvi stavek, Direktive 2004/38 o državljanih Unije?

(iii) Če je odgovor nikalen: Ali se Listina v skladu s členom 51(1), prvi stavek, druga alternativa, Listine in po logiki sodne prakse ERT (sodba Sodišča z dne 18. junija 1991 v zadevi ERT, C-260/89, točke od 41 do 45) uporablja, če država članica omejuje pravico do prebivanja očetu, ki je državljan tretje države s pravico do varstva in vzgoje v razmerju do mladoletne državljanke Unije, ki z materjo zaradi njene zaposlitve prebiva pretežno v drugi državi članici EU?

(b) (i) Če se Listina uporablja: Ali je iz člena 24(3) [Listine] mogoče neposredno izpeljati pravico do prebivanja v skladu z evropskim pravom za očeta, ki je državljan tretje države, vsekakor dokler ima pravico do varstva in vzgoje v razmerju do otroka, ki je državljan Unije, ter jo dejansko izvaja, čeprav otrok prebiva pretežno v drugi državi članici EU?

(ii) Če je odgovor nikalen: Ali iz pravice do prostega gibanja, ki jo ima otrok državljan Unije, v skladu s členom 45(1) [Listine], po potrebi v povezavi s členom 24(3) Listine, izhaja, da ima oče, ki je državljan tretje države, pravico do prebivanja v skladu z evropskim pravom, vsekakor dokler ima pravico do varstva in vzgoje v razmerju do otroka, ki je državljan Unije, ter jo dejansko izvaja, zato da se tako zlasti ne odvzame polni učinek pravici otroka, ki je državljan Unije, do prostega gibanja?

3. Člen 6(3) [EU] v povezavi s splošnimi načeli prava Unije:

(a) Ali se lahko ‚nenapisane' temeljne pravice EU, ki izhajajo iz sodne prakse Sodišča, od stuttgartske zadeve Stauder (zadeva 29/69, točka 7) do na primer zadeve Mangold (zadeva C-144/04, točka 75), uporabijo v polnem obsegu, čeprav se v konkretnem primeru [Listina] ne uporablja, z drugimi besedami, ali so v skladu s členom 6(3) [EU] že priznane temeljne pravice kot splošna načela prava Unije samostojne in neodvisne poleg novih temeljnih pravic iz Listine v skladu s členom 6(1) EU?

(b) Če je odgovor pritrdilen: Ali je mogoče za dejansko izvajanje pravice do varstva in vzgoje iz splošnih načel prava Unije, zlasti z vidika pravice do spoštovanja družinskega življenja v skladu s členom 8 [EKČP], izpeljati pravico do prebivanja v skladu z evropskim pravom za državljana tretje države in očeta mladoletne hčere, ki je državljanka Unije in z materjo zaradi njene zaposlitve prebiva pretežno v drugi državi članici EU?

4. Člen 21(1) PDEU v povezavi s členom 8 [EKČP]:

Če iz člena 6(1) ali (3) [EU] ne izhaja pravica tožeče stranke do prebivanja v skladu z evropskim pravom: Ali je mogoče glede na logiko zadeve Zhu in Chen (sodba Sodišča z dne 19. oktobra 2004, C-200/02, točke od 45 do 47) za zagotovitev učinkovite izpeljave pravice do varstva in vzgoje iz pravice do prostega gibanja mladoletne državljanke Unije, ki z materjo zaradi njene zaposlitve prebiva pretežno v drugi državi članici EU, v skladu s členom 21(1) PDEU, po potrebi v skladu s členom 8 [EKČP], izpeljati, da ima oče, ki je državljan tretje države, v skladu z evropskim pravom pravico do prebivanja v državi članici izvora svojega otroka, ki je državljan Unije?

5. Člen 10 Direktive 2004/38 […]:

Če je odgovor na vprašanje glede pravice do prebivanja v skladu z evropskim pravom pritrdilen: Ali ima tisti od staršev, ki je državljan tretje države in je v položaju tožeče stranke, pravico do izdaje ‚dovoljenja za prebivanje za člana družine državljana Unije', po potrebi v skladu s členom 10(1), prvi stavek, Direktive 2004/38?"

33 Gornja vprašanja predložitvenega sodišča je mogoče preoblikovati v to vprašanje:

„Ali iz prava Evropske unije izhaja, da ima tisti od staršev, ki je državljan tretje države s pravico do varstva in vzgoje otroka, za ohranitev rednih osebnih odnosov in neposrednih starševskih stikov pravico, ki jo je treba izkazati z ‚dovoljenjem za prebivanje za člana družine državljana Unije', da ostane na ozemlju države članice izvora svojega otroka, ki je državljan Unije, če se otrok ob uresničevanju pravice do prostega gibanja od tam preseli v drugo državo članico?"

Vprašanje za predhodno odločanje

34 Da bi se odgovorilo na vprašanje predložitvenega sodišča, je najprej treba preveriti, ali oseba v položaju, v kakršnem je tožeča stranka v glavni stvari, lahko uporabi določbe izvedenega prava, ki pod nekaterimi pogoji določajo izdajo dovoljenja za prebivanje v državi članici državljanu tretje države.

35 Če to ni mogoče, je nato treba preveriti, ali se lahko oseba v položaju, v kakršnem je tožeča stranka v glavni stvari, neposredno sklicuje na pravico do prebivanja na podlagi določb Pogodbe o DEU glede državljanstva Unije.

Razlaga Direktive 2003/109

36 Direktiva 2003/109 se na podlagi člena 3(1) uporablja za državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju države članice. V nasprotju z Direktivo 2004/38 (glej sodbo z dne 21. decembra 2011 v združenih zadevah Ziolkowski in Szeja, C-424/10 in C-425/10, ZOdl., str. I-14035, točki 46 in 47), Direktiva 2003/109 ne določa pogojev, ki jih morajo izpolnjevati ti državljani, da se lahko šteje, da zakonito prebivajo na območju ene od držav članic. Torej te pogoje določa le nacionalno pravo.

37 V skladu s členom 4(1) Direktive 2003/109 države članice podelijo status rezidenta za daljši čas tistim državljanom tretjih držav, ki so v skladu z nacionalnim pravom pet let zakonito in neprekinjeno prebivali na njihovem ozemlju. Člen 3(2) Direktive 2003/109 izključuje uporabo te direktive za določene vrste prebivanja.

38 V skladu s členom 5 te direktive mora državljan tretje države za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas zagotoviti dokazila o tem, da ima zase in za vzdrževane družinske člane stalne in redne vire, ki zadostujejo za njegovo vzdrževanje in vzdrževanje članov njegove družine, ne da bi uporabljal sistem socialne pomoči zadevne države članice in zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, ki so običajno vključena za njihove državljane v zadevni državi članici. Države članice lahko od državljanov tretjih držav zahtevajo, da izpolnjujejo pogoje o vključenosti v skladu z njihovo nacionalno zakonodajo.

39 Člen 7(3) Direktive 2003/109 določa, da če so izpolnjeni pogoji iz členov 4 in 5 in posameznik ne pomeni grožnje v smislu člena 6, zadevna država članica državljanu tretje države podeli status rezidenta za daljši čas.

40 Kot je razvidno iz točke 24 te sodbe, je tožeča stranka v glavni stvari, državljan tretje države, januarja 2006 začel zakonito prebivati na ozemlju Nemčije na podlagi dovoljenja za prebivanje zaradi pridružitve družini, ki je bilo izdano v skladu s členom 28 AufenthG. Poleg tega je Y. Iida na podlagi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, ki je bila podpisana februarja 2006, lahko pridobil dovoljenje za prebivanje v skladu s členom 18 AufenthG, ki velja do 2. novembra 2012, pa čeprav ni mogel pridobiti neodvisne pravice do prebivanja na podlagi člena 31 AufenthG zaradi prenehanja zakonske zveze.

41 Iz spisa je razvidno, da tožeča stranka v glavni stvari zaradi svojega prebivanja po eni strani ni zajeta z nobenim od primerov iz člena 3(2) Direktive 2003/109, po drugi strani je pet let zakonito in neprekinjeno prebivala na ozemlju Nemčije.

42 Med drugim je treba upoštevati, da Y. Iida zaradi svoje zaposlitve na prvi pogled lahko predloži dokaz, da ima stalne in redne vire, ki zadoščajo za njegovo vzdrževanje in da ima zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, ki so običajno vključena za nemške državljane.

43 Poleg tega podatki spisa nikakor ne kažejo, da bi Y. Iida lahko pomenil grožnjo za javni red ali javno varnost v smislu člena 6 Direktive 2003/109.

44 Končno je glede pogojev o vključenosti, ki jih določa člen 9a(2), točki 3 in 4, AufenthG, tudi če raven poznavanja nemškega jezika ali pravnega in socialnega sistema ter življenja na zveznem ozemlju pri Y. Iidi ni ugotovljena, treba upoštevati dejstvo, ki ga je med obravnavo poudarila nemška vlada, da zaradi univerzitetne diplome, ki jo ima Y. Iida, zanj v skladu z veljavnim nemškim pravom veljajo milejše zahteve glede vključitve. Poleg tega je iz podatkov spisa razvidno, da je bil Y. Iida zaradi delovnega časa oproščen dolžnosti obiskovanja predavanj o vključevanju.

45 Torej bi bilo načeloma državljanu tretje države v položaju, v kakršnem je tožeča stranka v glavni stvari, mogoče odobriti status rezidenta za daljši čas v smislu Direktive 2003/109.

46 Kakor je namreč razvidno iz točke 31 te sodbe, je Y. Iida umaknil prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje za rezidenta za daljši čas v skladu s členom 9a AufenthG.

47 Iz člena 7(1) Direktive 2003/109 namreč izhaja, da za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas državljan tretje države vloži vlogo pri pristojnih organih države članice, v kateri prebiva. Iz člena 4(1) te direktive prav tako izhaja, da države članice podelijo status rezidentov za daljši čas ob upoštevanju petih let pred predložitvijo ustrezne vloge.

48 Ker je Y. Iida prostovoljno umaknil prošnjo za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas na podlagi Direktive 2003/109, mu dovoljenje za prebivanje ni moglo biti izdano na podlagi določb te direktive.

Razlaga Direktive 2004/38

49 Člen 3 Direktive 2004/38 z naslovom „upravičenci“ v odstavku 1 določa, da se ta direktiva uporablja za vse državljane Unije, ki se preselijo ali prebivajo v državi članici, razen v tisti državi, katere državljani so, in za člane njihove družine, kot so opredeljeni v točki 2 člena 2, ki jih spremljajo ali se jim pridružijo.

50 V skladu s členom 2, točka 2(a) in (d), Direktive 2004/38 je treba pri državljanu Unije za „družinske člane“ za namene te direktive šteti zakonca ter vzdrževane prednike v ravni črti in vzdrževane prednike zakonca ali partnerja, opredeljenega v točki (b) te določbe, v ravni črti.

51 Na podlagi Direktive 2004/38 namreč pravic do vstopa in do prebivanja v državi članici nimajo vsi državljani tretjih držav, temveč le tisti, ki so v smislu člena 2, točka 2, te direktive člani družine državljana Unije, ki je s tem, da se je naselil v drugi državi članici kot tisti, katere državljan je, uresničeval pravico do prostega gibanja (sodbi z dne 25. julija 2008 v zadevi Metock in drugi, C-127/08, ZOdl., str. I-6241, točka 73, in z dne 15. novembra 2011 v zadevi Dereci in drugi, C-256/11, ZOdl., str. I-11315, točka 56).

52 V zadevi o glavni stvari sta žena in hči Y. Iide upravičenki iz Direktive 2004/38, saj sta se preselili in prebivata v drugi državi članici kot tisti, katere državljanki sta, in sicer v Avstriji.

53 Glede lastnosti „družinskega člana“ v smislu člena 2, točka 2, Direktive 2004/38 je pri tožeči stranki v glavni stvari treba razlikovati vezi med tožečo stranko in hčerjo na eni strani ter vezi med tožečo stranko in ženo na drugi strani.

54 Prvič, glede starševskih vezi med tožečo stranko in njegovo hčerko, iz člena 2, točka 2(d) Direktive 2004/38 namreč izhaja, da mora prednika v ravni vrsti državljan Unije „vzdrževati“, da bi se lahko štel za „družinskega člana“ v smislu te določbe.

55 V tem pogledu iz sodne prakse Sodišča razvidno, da lastnost družinskega člana, ki ga „vzdržuje“ nosilec pravice, izhaja iz dejanskega položaja, za katerega je značilna okoliščina, da materialno podporo družinskega člana zagotavlja nosilec pravice do prebivanja, tako da se, kadar je položaj obrnjen in

nosilca pravice do prebivanja vzdržuje državljan tretje države, ta ne more sklicevati na lastnost „vzdrževanega“ prednika tega nosilca pravice v smislu Direktive 2004/38, da bi bil upravičen do prebivanja v državi članici gostiteljici (glej v zvezi s podobnimi določbami instrumentov prava Unije, ki so veljali pred Direktivo 2004/38, zgoraj navedeno sodbo Zhu in Chen, točki 43 in 44 ter navedena sodna praksa).

56 Torej tožeče stranke v zadevi o glavni stvari v razmerju do njegove hčere ni mogoče opredeliti kot „družinskega člana“ v smislu člena 2, točka 2, Direktive 2004/38.

57 Drugič, glede vezi med tožečo stranko v glavni stvari in njegovo ženo je treba upoštevati, da za to, da bi bilo mogoče osebo v razmerju do državljana Unije, ki je izvajal pravico do prostega gibanja, šteti za „družinskega člana“ v smislu člena 2, točka 2(a), Direktive 2004/38, ta določba od zadevne osebe ne zahteva drugega kot lastnost zakonca.

58 Sodišče je namreč v okviru instrumentov prava Unije, ki so veljali pred Direktivo 2004/38, že imelo priložnost ugotoviti, da zakonske zveze ni mogoče šteti za razvezano, če je ni razvezal pristojni organ, kar ne velja za zakonca, ki le živita ločeno, tudi če sta se nameravala razvezati, zato ni nujno, da zakonec stalno živi skupaj z državljanom Unije, da bi postal nosilec izpeljane pravice do prebivanja (glej sodbo z dne 13. februarja 1985 v zadevi Diatta, 267/83, Recueil, str. 567, točki 20 in 22).

59 Takšno razlago določbe podobne členu 2, točka 2(a), Direktive 2004/38, ki med drugim zahteva primerno bivališče za družino državljana Unije, je treba uporabljati še toliko bolj v okviru člena 2, točka 2(a), ki te zahteve ne določa.

60 Zakonske zveze zakoncev Iida ni razvezal pristojni organ, tako da bi bilo Y. Iido v razmerju do njegove žene mogoče šteti za družinskega člana v smislu navedene določbe Direktive 2004/38.

61 Vendar pa tožeče stranke v glavni stvari, tudi če se v razmerju do svoje žene lahko šteje za „družinskega člana“ v smislu člena 2, točka 2(a), Direktive 2004/38, ni mogoče šteti za upravičenca iz te direktive, saj člen 3(1) navedene direktive nalaga, da član družine državljana Unije, ki prebiva v drugi državi članici od tiste, katere državljanstvo ima, tega spremlja ali se mu pridruži.

62 Ta zahteva po spremljanju državljana Unije ali pridružitvi državljanu Unije je med drugim ponovljena v členih 6(2) in 7(2) Direktive 2004/38 kot razširitev pravice do prebivanja, ki jo ima državljan Unije, na člane njegove družine, ki nimajo državljanstva države članice, ter v členu 10(2)(c) za izdajo dovoljenja za prebivanje v skladu s to direktivo.

63 Takšna zahteva poleg tega ustreza cilju izvedenih pravic do vstopa in do prebivanja, ki ju Direktiva 2004/38 določa za člane družine državljana Unije, kadar bi dejstvo, da državljana Unije družina ne more spremljati ali se mu pridružiti v državi članici gostiteljici, škodovalo njegovi svobodi gibanja, ker bi ga odvračalo od izvajanja pravic do vstopa in do prebivanja v tej državi članici (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Metock in drugi, točka 63).

64 Iz navedenega izhaja, da je pravico državljana tretje države, člana družine državljana Unije, da se temu pridruži na podlagi Direktive 2004/38, mogoče uveljavljati samo v državi članici, v kateri državljan Unije prebiva (glej v tem smislu glede podobnih določb instrumentov prava Unije, ki so veljale pred Direktivo 2004/38, sodbo z dne 11. decembra 2007 v zadevi Eind, C-291/05, ZOdl., str. I-10719, točka 24).

65 Y. Iida ni niti spremljal člana svoje družine, ki je državljan Unije in izvaja pravico do prostega gibanja v državi članici gostiteljici, niti se mu ni pridružil, zato mu pravice do prebivanja ni mogoče priznati na podlagi Direktive 2004/38.

Razlaga členov 20 PDEU in 21 PDEU

66 Najprej je treba upoštevati, da določbe pogodbe glede državljanstva Unije državljanom tretjih držav ne podeljujejo nikakršnih neodvisnih pravic.

67 Prav tako kot pravice, ki jih Direktiva 2004/38 podeljuje državljanom tretjih držav, ki so člani družine državljana Unije, upravičenca iz te direktive, obstoječe pravice, ki jih imajo državljani tretjih držav na podlagi določb Pogodbe glede državljanstva Unije, niso lastne pravice teh državljanov, ampak so pravice, ki so izpeljane iz uresničevanja pravice do prostega gibanja državljanov Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 5. maja 2011 v zadevi McCarthy, C-434/09, ZOdl., str. I-3375, točka 42, in zgoraj navedeno sodbo Dereci in drugi, točka 55).

68 Kot je bilo opozorjeno v točki 63 te sodbe, temeljita namen in upravičenost teh izvedenih pravic na ugotovitvi, da bi bila zavrnitev njihovega priznanja v nasprotju s svobodo gibanja državljana Unije in bi ga odvrnila od uresničevanja pravic do vstopa in do prebivanja v državi članici gostiteljici.

69 Tako je bilo upoštevano, da če se kateremu od staršev, državljanu države članice ali tretje države, ki dejansko skrbi za mladoletnega državljana Unije, ne bi dovolilo, da prebiva s tem državljanom v državi članici gostiteljici, bi se pravici do prebivanja, ki jo ima zadnji, odvzel polni učinek, pri čemer je jasno, da uživanje pravice do prebivanja otroka nizke starosti nujno predpostavlja pravico tega otroka, da ga spremlja oseba, ki zanj dejansko skrbi, in da ima lahko zato ta oseba pravico naseliti se z njim med tem prebivanjem v državi članici gostiteljici (zgoraj navedena sodba Zhu in Chen, točka 45).

70 Prav tako je bilo ugotovljeno, da ima pri vrnitvi državljana Unije v državo članico, katere državljan je, potem ko je bil zaposlen v drugi državi članici, državljan tretje države, član družine tega delavca, pravico do prebivanja v državi članici, katere državljan je delavec, tudi če ta tam ne opravlja nobene resnične in dejanske gospodarske dejavnosti. Če ta državljan tretje države ne bi imel takšne pravice, bi delavec državljan Unije težko zapustil državo članico, katere državljanstvo ima, zato da se zaposli na območju druge države članice, le zaradi možnosti, da po vrnitvi v državo članico izvora ne bi mogel nadaljevati skupnega življenja z najbližjimi člani svoje družine, ki bi se morda začelo s sklenitvijo zakonske zveze ali združitvijo družine v državi članici gostiteljici (zgoraj navedena sodba Eind, točke 45, 35 in 36).

71 Nazadnje, obstajajo zelo posebni položaji, v katerih kljub dejstvu, da izvedene pravice do prebivanja, ki jo imajo državljani tretjih držav, ni mogoče uporabiti in da zadevni državljan Unije ni uporabil pravice do prostega gibanja, pravice do prebivanja izjemoma ni mogoče zavrniti državljanu tretje države, članu družine tega državljana Unije, ne da bi bil tako državljanstvu Unije zadnjega odvzet polni učinek, če bi se kot posledica takšne zavrnitve državljan Unije čutil dolžnega zapustiti ozemlje Unije kot celoto in bi bil tako prikrajšan za učinkovito uživanje bistva pravic, ki jih podeljuje ta status (glej zgoraj navedeno sodbo Dereci in drugi, točke 67, 66 in 64).

72 Skupni element, ki označuje zgoraj navedene položaje, je, čeprav so urejeni s predpisi, ki se nanašajo predvsem na pristojnost držav članic, in sicer s predpisi, ki se nanašajo na pravico državljanov tretjih držav do vstopa in prebivanja zunaj področja uporabe direktiv 2003/109 ali 2004/38, bistvena povezava s svobodo gibanja državljana Unije, ki nasprotuje temu, da pravica do vstopa in prebivanja državljanom tretje države ne bi bila priznana v državi članici, v kateri prebiva ta državljan Unije, zato da ne bi bila v nasprotju s to svoboščino.

73 V zadevi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, je treba najprej upoštevati, da tožeča stranka, državljan tretje države, ni zaprosila za pravico do prebivanja v državi članici gostiteljici, kjer bivata njegova žena in hči, državljanki Unije, ampak v Nemčiji, ki je njuna izvorna država članica.

74 Jasno je, da je tožeča stranka vseskozi prebivala v tej državi članici v skladu z nacionalnim pravom, ne da bi pravica do prebivanja na podlagi prava Unije odvrnila njegovo hčer ali njegovo ženo od izvajanja pravice do prostega gibanja s preselitvijo v Avstrijo.

75 Kot je razvidno iz točk 28 in od 40 do 45 te sodbe, ima tožeča stranka v postopku v glavni stvari po eni strani pravico do prebivanja v skladu z nacionalnim pravom do 2. novembra 2012, ki se na prvi pogled, po navedbah nemške vlade, lahko podaljša, in lahko po drugi strani načeloma pridobi status rezidenta za daljši čas v smislu Direktive 2003/109.

76 V teh okoliščinah ni mogoče utemeljeno navajati, da se pri odločitvi v sporu o glavni stvari tvega, da bi hčeri ali ženi Y. Iide preprečila dejansko uživanje bistva pravic, ki so povezane z njunim statusom državljank Unije ali da bi jima otežila uresničevanje pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic (glej zgoraj navedeno sodbo McCarthy, točka 49).

77 Glede tega je treba spomniti, da čisto hipotetični vidik izvajanja pravice do prostega gibanja ne pomeni zadostne povezave s pravom Unije, da bi bila upravičena uporaba določb tega prava (glej sodbo z dne 29. maja 1997 v zadevi Kremzow, C-299/95, Recueil, str. I-2629, točka 16). Enako velja tudi za čisto hipotetične vidike oteževanja izvajanja te pravice.

78 Glede temeljnih pravic, na katere je opozorilo predložitveno sodišče, zlasti glede pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja in glede otrokovih pravic, ki jih določata člena 7 in 24 Listine, je treba opozoriti, da se določbe Listine v skladu z njenim členom 51(1) uporabljajo za države članice, samo kadar te izvajajo pravo Unije. Listina v skladu s členom 51(2) ne razširja področja uporabe prava Unije čez pristojnosti Unije ter ne ustvarja nikakršnih novih pristojnosti ali nalog Unije niti ne spreminja pristojnosti in nalog, opredeljenih v Pogodbah. Sodišče je tako poklicano, da ob upoštevanju Listine razlaga pravo Unije v mejah pristojnosti, ki so nanj prenesene (glej zgoraj navedeno sodbo Dereci in drugi, točka 71).

79 Da bi se ugotovilo, ali se zavrnitev nemških organov, da Y. Iidi izdajo „dovoljenje za prebivanje za člana družine državljana Unije“, nanaša na izvajanje prava Unije v smislu člena 51 Listine, je treba poleg drugih elementov preveriti, ali je cilj zadevne nacionalne ureditve izvajanje določbe prava Unije, kakšna je narava te ureditve in ali sledi tudi drugim ciljem poleg tistih, ki jih zajema pravo Unije, tudi če lahko posredno vpliva na zadnje, ter ali obstaja posebna ureditev prava Unije na tem področju ali lahko nanj vpliva (glej sodbo z dne 18. decembra 1997 v zadevi Annibaldi, C-309/96, Recueil, str. I-7493, točke od 21 do 23).

80 Člen 5 FreizügG/EU, ki ureja izdajo „dovoljenja za prebivanje za člana družine državljana Unije“, se zagotovo nanaša na izvajanje prava Unije, vendar položaja tožeče stranke v sporu o glavni stvari ne ureja pravo Unije, če niso izpolnjeni pogoji, ki jih za izdajo tega dovoljenja zahteva člen 10 Direktive 2004/38. Poleg tega, ker tožeča stranka ni vložila prošnje za pridobitev statusa rezidenta za daljši čas v skladu z Direktivo 2003/109, ni navezne okoliščine s pravom Unije.

81 V teh okoliščinah to, da so nemški organi Y. Iidi zavrnili izdajo „dovoljenja za prebivanje za člana družine državljana Unije“, ne spada na področje izvajanja prava Unije v smislu člena 51 Listine, tako da skladnosti te zavrnitve s temeljnimi pravicami ni mogoče preizkusiti z vidika pravic, ki jih ustanavlja navedena Listina.

82 Ob upoštevanju navedenega je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da državljan tretje države v primerih, ki jih ne ureja Direktiva 2004/38, in če ni nobene druge navezne okoliščine z določbami prava Unije glede državljanstva, ne more zahtevati pravice do prebivanja, izpeljane iz pravice do prebivanja, ki jo ima državljan Unije.

Stroški

83 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

V primerih, ki jih ne ureja Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC, in če ni nobene druge navezne okoliščine z določbami prava Unije glede državljanstva, državljan tretje države ne more zahtevati pravice do prebivanja, izpeljane iz pravice do prebivanja, ki jo ima državljan Unije.

Podpisi